

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/1284/2015
Identifikačné číslo spisu:	3113227245
Dátum vydania rozhodnutia:	10.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:3113227245.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne O. O., naposledy bývajúcej v W., proti žalovanému M. O. bývajúcemu v W., zastúpenému JUDr. Katarínou Jančárovou, advokátkou, so sídlom v Trenčíne, Legionárska 618, o vylúčenie z užívacieho práva k domu, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp.zn. 15C 131/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 22. apríla 2015 sp.zn. 17Co 525/2014, takto

rozhodol:

Dovolacie konanie z a s t a v u j e .

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Žalobkyňa sa v konaní domáhala vylúčenia žalovaného z práva užívať dom súp.č. 715 v k.ú. W. zapísaný na LV č. XXX., podľa ustanovenia § 146 ods. 2 a § 705a Občianskeho zákonníka z dôvodu násilného správania žalovaného voči jej osobe páchaného v dome, ktorý spoločne užívajú ako podieloví spoluvlastníci.

Okresný súd Trenčín rozsudkom z 23. januára 2014 č.k. 15C 131/2013-44 zamietol žalobu a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že napriek preukázanému násilnému správaniu žalovaného k žalobkyni nebolo možné žalobe vyhovieť, pretože ustanovenia § 146 ods. 2 a § 705a Občianskeho zákonníka nedopadajú na prípady, kedy sa fyzického alebo psychického násillia dopustí podielový spoluvlastník voči inému podielovému spoluvlastníkovi, ktorý s ním býva v spoločnom dome alebo byte. Žalobe nebolo možné vyhovieť ani cestou aplikácie § 853 Občianskeho zákonníka tzv. analógiou legis, pretože tú je možné využiť len ak ide o takú situáciu, ktorú zákon nerieši a neupravuje. O takýto prípad ale v prejednávanej veci nešlo, pretože novelou Občianskeho zákonníka č.526/2002 Z.z. bola súdu ustanovením § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka daná možnosť pri vyporiadaní zrušeného podielového spoluvlastníctva prikázanim veci prihliadnuť na násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom. Poukázal tiež na iné inštitúty občianskeho práva, ktoré žalobkyni poskytujú ochranu pred násilným správaním žalovaného a to konkrétne možnosť

rozhodovania podielových spoluvlastníkov o hospodárení so spoločnou vecou podľa § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ďalší návrh žalobkyne na doplnenie dokazovania výsluchom svedka W. O. zamietol, pretože vykonané dokazovanie bolo dostačujúce pre rozhodnutie vo veci. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 150 ods. 1 O.s.p. Proti tomuto rozhodnutiu podala odvolanie žalobkyňa.

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 22. apríla 2015 sp.zn. 17Co 525/2014 napadnuté rozhodnutie okresného súdu potvrdil ako vecne správne (§ 219 O.s.p.), žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal a pripustil dovolanie na otázku, či je možné aplikovať analógiu legis na ustanovenie § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka v prípade podielového spoluvlastníctva osôb, ktorí nie sú manželmi. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa a poukázal naň v celom rozsahu. Nezistil ani dôvod pre zrušenie rozhodnutia, ktorý mal spočívať v odňatí možnosti žalobkyne konať pred súdom pre nevykonanie ďalšieho dokazovania, pretože by vzhľadom na prijatý záver súdu o nemožnosti aplikácie ustanovení § 146 ods. 2 alebo § 705a Občianskeho zákonníka nemalo žiadny význam. Odvolací súd však bol toho názoru, že otázka vylúčenia spoluvlastníka z užívacieho práva k rodinnému domu alebo bytu v zákone nie je jednoznačne vyriešená. Vychádzajúc zo súčasnosti keď množstvo párov žije v spoločnej domácnosti bez uzavretia manželstva, bolo potrebné túto otázku riešiť podrobnejšie a v zákone jednoznačnejšie, preto podľa § 238 ods. 3 O.s.p. pripustil dovolanie o otázke v znení výroku rozsudku. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1, 2 O.s.p.

Uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadla dovolaním žalobkyňa. Pripustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 238 ods. 3 O.s.p. Dovoľavala sa analogickej aplikácie ustanovení § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka s poukazom aj na ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď v konaní bola preukázaná dôvodnosť podanej žaloby. Žiadala, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný k dovolaniu uviedol, že s ním nesúhlasí a stotožňuje sa s rozhodnutiami súdov nižšieho stupňa. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie ako neopodstatnené zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) predovšetkým skúmal, či sú splnené podmienky, za ktorých môže o dovolaní konať. Zistil, že tieto podmienky konania nie sú splnené.

Z úmrtného listu vydaného matričným úradom Mesta Trenčín dňa 30. marca 2006, ktorý do spisu zaslala advokátka žalovaného JUDr. Katarína Jančárová, dovolací súd zistil, že žalobkyňa dňa XX. marca XXXX zomrela.

Podľa § 19 O.s.p. spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

Podľa § 7 ods. 1 a ods. 2 veta prvá Občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením. Smrťou táto spôsobilosť zanikne.

Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 veta prvá O.s.p. ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Podľa § 107 ods. 1 O.s.p., ak účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd posúdi podľa povahy veci, či má konanie zastaviť alebo prerušiť alebo či môže v ňom pokračovať.

V prejednávanej veci dovolateľka v priebehu dovolacieho konania zomrela, čím z hľadiska procesného stratila spôsobilosť byť účastníkom konania. Strata spôsobilosti byť účastníkom konania pred právoplatným skončením konania predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky súdneho konania, ktorej dôsledky sú závislé od hmotnoprávneho charakteru uplatňovaného alebo bráneného nároku (§ 107 ods. 1 O.s.p.). Povaha veci neumožňuje pokračovať v konaní vtedy, ak práva a povinnosti, o ktoré v konaní ide, neprechádzajú na právnych nástupcov účastníka alebo vtedy, ak smrťou účastníka konania dochádza podľa hmotného práva k zániku právneho vzťahu, o ktorý v konaní ide.

Dovolací súd sa preto zaoberal tým, či má dovolacie konanie v prejednávanej veci zastaviť, prerušiť alebo v ňom má pokračovať s právnymi nástupcami žalobkyne, pričom dospel k záveru, že povaha prejednávanej veci neumožňuje ďalšie pokračovanie v dovolacom konaní.

Z obsahu žaloby vyplýva, že žalobkyňa sa v predmetnom konaní domáhala vylúčenia žalovaného z užívania domu patriaceho do ich podielového spoluvlastníctva z dôvodu násilného správania žalovaného voči jej osobe. I keď práva vyplývajúce z obsahu podielového spoluvlastníctva sú typicky majetkovými právami, ktoré smrťou spoluvlastníka nezanikajú ale prechádzajú na právnych nástupcov, v prejednávanej veci bol žalobkyňou uplatňovaný nárok úzko a výlučne spätý s jej osobou a preto je dovolací súd toho názoru, že žalobkyňou uplatnený (osobný) nárok z hľadiska hmotnoprávneho jej smrťou zanikol. Žalobkyňa totiž svoju žalobu opierala o tú skutočnosť, že žalovaný sa dopúšťa násillia voči jej osobe a spolužitie medzi ňou a žalovaným v dome patriacom do ich spoločného vlastníctva sa tak stalo neznesiteľným. Podľa obsahu žaloby dom užíva aj ďalší spoluvlastník Daniel Mikla (syn), ktorý sa však k žalobe nepripojil a nebol účastníkom predmetného konania.

Vzhľadom k tomu, že smrťou žalobkyne došlo k zániku spolužitia medzi účastníkmi konania, odpadol tým aj predmet sporu v prejednávanej veci. Navyše žalovaný je neopomenuteľným dedičom žalobkyne (§ 479 Občianskeho zákonníka), v dôsledku čoho by sa ako právny nástupca žalobkyne stal v spore nielen žalovaným, ale aj žalobcom, čo je z hľadiska povahy civilného sporového konania vylúčené. Z podstaty občianskeho súdneho konania (§ 2 O.s.p.) ako aj ďalších ustanovení občianskeho súdneho poriadku (viď § 1, 3, 6, 79 O.s.p. a ďalšie ustanovenia O.s.p.) totiž vyplýva, že sporové konanie sa nemôže uskutočniť bez toho, aby proti sebe stáli dve sporiace sa procesné strany s protichodnými procesnými záujmami, teda navrhovateľ (žalobca) a od neho odlišný odporca (žalovaný) (m.m. uznesenie najvyššieho súdu zo 17. februára 2016 sp.zn. 3 Cdo 197/2013).

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky pre nedostatok podmienok dovolacie konanie bez ďalšieho zastavil (§ 243c O.s.p. v spojení s § 104 ods. 1 veta prvá O.s.p.).

O trovách dovolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.